

SAMMANFATTNING – SVERIGE

Vägledning för arbetet i den lokala hubben

**Co-funded by
the European Union**

"Denna publikation har tagits fram med ekonomiskt stöd från Europeiska unionens program Medborgare, jämlikhet, rättigheter och värden (CERV). Innehållet i denna publikation är SPIRIT-projektets partners ansvar och återspeglar inte nödvändigtvis Europeiska kommissionens ståndpunkter."

Funded by
the European Union

diversit.

ICEI

Linköping

Innehåll

1. Diagnosens grund i Sverige
2. Syntetisk läsning av diagnosen
3. Slutsatser från den kvantitativa fasen
4. Slutsatser från den kvalitativa fasen
5. Konsekvenser för arbetet i hubbarna i Sverige
6. Vägledande prioriteringar för den svenska hubben

1. Diagnosens grund i Sverige

Diagnosen för Sverige kombinerar kvantitativa resultat från 17 enkätsvar med kvalitativa resultat från fokusgruppen i Linköping. Den kvantitativa profilen präglas starkt av offentlig förvaltning, vilket ger det svenska fallet ett tydligt kommunalt och institutionellt perspektiv. Det kvalitativa materialet tillför en tät läsning av föreningsidrott, kön, trygghet, representation och vardagsrasism.

Den kvalitativa fasen bygger på Linköping och visar att det svenska föreningsidrottssystemet är starkt, men också bygger på normer som inte nödvändigtvis är självklara för familjer som nyligen kommit till Sverige, unga från segregerade bostadsområden eller tonårsflickor med andra sociala förväntningar och ansvar. Inkludering kräver därför mer än att bara öppna dörrar; det kräver översättning, uppsökande arbete, förebilder, trygghet och intern förändring inom föreningarna.

Kvantitativ grund	Kvalitativ grund
17 enkätsvar i Sverige, med en stark närvaro av profiler från offentlig förvaltning.	Fokusgrupp i Linköping, med resultat om föreningsidrott, kön, trygghet, representation, rasism och föreningarnas uppsökande arbete.

Sammantaget visar det svenska fallet att ett starkt idrottssystem både kan vara en möjlighet och ett hinder. Det kan upprätthålla deltagande när människor förstår och litar på det, men det kan också exkludera när dess regler, förväntningar och kulturella koder tas för givna.

2. Syntetisk läsning av diagnosen

Den viktigaste slutsatsen för Sverige är att inkludering kräver en förflyttning från passiv öppenhet till aktivt uppsökande arbete. Föreningar och förbund kan inte bara vänta på att människor ska träda in i befintliga strukturer. De behöver närma sig skolor, bostadsområden, unga och familjer, förklara systemet och anpassa praktiker som annars oavsiktligt kan reproducera exkludering.

Den svenska diagnosen är särskilt stark när det gäller flickor, ungdomstid och trygghet. Att flickor och unga kvinnor lämnar idrotten hänger samman med familjeförväntningar, socioekonomisk utsatthet, brist på trygga eller igenkännbara miljöer, få förebilder och föreningskulturer som inte alltid svarar mot deras behov.

Budskap för hubbarna

Hubbens arbete bör hjälpa föreningar, kommun, skolor och lokalsamhällen att gå från passiv tillgång till aktiv inkludering: uppsökande arbete, förebilder, trygga miljöer, antirasistiskt arbete och intern förändring i föreningarnas praktik.

Diagnosen visar också att representation spelar roll. Unga stannar oftare där de känner igen ledare, förebilder och personer som förstår deras språk, bostadsområde, migrationserfarenhet eller livssituation. Utan representation kan idrottssystemet framstå som öppet men ändå kännas avlägset.

3. Slutsatser från den kvantitativa fasen

Enkätresultaten för Sverige pekar på flera prioriteringar för nästa fas.

- **Kostnader:** 88 % av svaren identifierar kostnader som ett hinder, den högsta nivån bland de analyserade länderna. Detta omfattar avgifter, utrustning, transport och de dolda kostnaderna för fortsatt deltagande.
- **Kommunikation:** 60 % av svaren anger låg eller ingen kommunikation, vilket visar att information inte alltid når fram till eller blir begriplig för familjer och unga utanför det etablerade idrottssystemet.
- **Representation i beslut:** 62 % av svaren upplever låg representation i beslutsutrymmen, vilket bekräftar behovet av att inkludera unga, familjer och underrepresenterade grupper i lokal styrning.
- **Protokoll:** 35 % av svaren identifierar formella eller informella protokoll. Detta visar att det finns en viss grund, men också ett behov av att göra rutinerna mer kända, förtroendeskapande och operativa.
- **Positiv interaktion:** 62 % av svaren identifierar hög positiv interaktion, vilket bekräftar att idrott värderas som en plats för kontakt och tillhörighet när rätt förutsättningar finns.

För hubben tyder dessa resultat på att Sverige bör fokusera på de villkor som gör det möjligt för människor att komma in i, förstå, lita på och stanna kvar i idrottssystemet: ekonomisk tillgänglighet, kommunikation, trygghet, förebilder och representation.

4. Slutsatser från den kvalitativa fasen

Den kvalitativa fasen förklarar hur dessa frågor fungerar i Linköping och varför föreningskultur måste vara en del av diagnosen.

En första slutsats är att det svenska föreningsidrottssystemet fungerar som en norm som inte är självklar. Familjer kanske inte förstår förväntningar kring medlemskap, frivilligroller, kalendrar, kommunikationskanaler eller de informella reglerna i föreningslivet. Inkludering kräver att systemet förklaras och också att man granskar hur systemet självt kan anpassa sig.

En andra slutsats gäller flickor, ungdomstid och det gradvisa utträdet ur idrotten. Fokusgruppen kopplar detta till trygghet, familjeförväntningar, socioekonomisk utsatthet, begränsade förebilder, transport, brist på igenkända rum och känslan av att föreningar inte alltid är utformade för dem.

En tredje slutsats är att trygghet är komplext. För vissa familjer kan det uppfattas som ett skydd mot yttre risker att stanna hemma. Det innebär att idrottsinkludering måste bygga förtroende med familjer och visa att föreningar är omsorgsfulla, tillförlitliga och trygga miljöer.

En fjärde slutsats gäller representation och förebilder. Unga stannar lättare kvar där de ser ledare och jämnåriga som delar eller förstår deras livsväg, bostadsområde, språk, könserfarenhet eller migrationsbakgrund.

En femte slutsats gäller vardagsrasism och fördomar. Materialet pekar inte bara på uttryckliga incidenter, utan också på kommentarer, misstänksamhet, lägre förväntningar och differentierat bemötande. Ansvaret ligger därför hos vuxna, ledare, föreningar och institutioner, inte bara hos deltagarna.

Slutligen pekar fokusgruppen på behovet av institutionell och organisatorisk förändring inom föreningarna. Utbildning, ledarskap, kommunikation, uppsökande arbete och styrning måste vara en del av inkluderingsstrategin.

5. Konsekvenser för arbetet i hubbarna i Sverige

Den svenska hubben bör fungera som en arena för aktivt uppsökande arbete och förändring inom föreningarna. Dess värde kommer att bero på om kommun, föreningar, skolor och lokalsamhällen kan identifiera vad som hindrar flickor, unga och familjer från att komma in i och stanna kvar i idrotten.

En första implikation är att översätta idrottssystemet. Familjer och unga behöver tydlig information om hur föreningar fungerar, vad deltagande kräver och var stöd finns tillgängligt.

En andra implikation är att utforma ett aktivt uppsökande arbete mot skolor och bostadsområden. Hubben bör hjälpa föreningar och förbund att gå dit där unga och familjer redan finns.

En tredje implikation är att sätta flickor och unga kvinnor i centrum för agendan. Det innebär att se över trygghet, tider, transport, förebilder, dialog med familjer och föreningskultur.

En fjärde implikation är att stärka antirasism och ansvarstagande bland vuxna. Protokoll bör bli levande rutiner, men även vardagligt ledarskap och föreningskultur måste uppmärksammas.

En femte implikation är att förbättra representationen i ledarskap och beslutsfattande. Inkludering blir starkare när underrepresenterade grupper påverkar utformningen, prioriteringarna och utvärderingen av idrotten.

6. Vägledande prioriteringar för den svenska hubben

Prioritering	Praktisk användning för hubben
Gå från passiv öppenhet till uppsökande arbete	Stöd föreningar och förbund i att aktivt närma sig skolor, bostadsområden, unga och familjer.
Översätt föreningsystemet	Förklara medlemskap, frivilligarbete, scheman, förväntningar, kommunikationskanaler och tillgängligt stöd.

Hantera kostnader och dolda utgifter	Utforska stöd för avgifter, utrustning, transport och kontinuitet.
Prioritera flickor och unga kvinnor	Se över trygghet, tider, förebilder, transport, familjers förtroende och föreningskultur.
Bygg förtroende med familjer	Skapa dialogrum och kommunikationskanaler som gör idrotten trygg, igenkännbar och tillförlitlig.
Stärk representation och förebilder	Identifiera och stöd ledare, tränare och förebilder från olika lokalsamhällen och bostadsområden.
Arbeta med vardagsrasism	Utbilda ledare och vuxna att identifiera kommentarer, fördomar, misstänksamhet och differentierat bemötande.
Gör protokoll till levande rutiner	Klargör förebyggande arbete, rapportering, respons, stöd, upprättelse och uppföljning.
Stöd intern förändring inom föreningar	Använd hubben för att se över ledarskap, kommunikation, uppsökande arbete och deltagande inom föreningar.
Använd hubben som ett uppföljningsrum	Enas om prioriteringar, ansvar, minimiresurser och indikatorer för nästa fas.